

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 10 kor.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 219. szám.

Nagy-Várad.

Szerda, 1913 szeptember 24

Maszlaghintők.

Ha az ember elolvassa az ellenzéki képviselők beszámolójáról szóló hirlapi közleményeket, mindegyiknek a végén ott találja a már megszokott refrént: és Buchinger Manó a szociáldemokraták nevében. Ha nem éppen Buchinger is ez az akkora megtszítettetésben részesült dicső férfiú, egy mindig ott van, vagy Weltner vagy Kunfi (némelyik lap szerint Kunffy) egyszóval akárki, hogy legyen mégis valaki, aki abban a nyiltszívű, józan gondolkodású, egyenes lelkű magyar parasztban tótágast állítson minden jóérzést. Ezeknek az uraknak a szereplése nélkül el sem képzelhető egy ilyen beszámoló, még az Apponyié sem. S még számítás is van ebben a dologban; következetesen a beszámoló végén beszélnek csak az urak, mintha csak azt akarnák vele példázni, hogy Zucker bleibt am Ende. Vagy talán azt akarják mondani, hogy no édes jó magyarom eddig lelkesedtél, most meg már gyönyörködj, most fog beszélni Veselényi Pinkász!?

Bizony ez nem jól van így. Sok mindenféle ok miatt. S itt nem akarunk elpuffogatni már elpuffogatott rakétákat, nem akarjuk felhozni, hogy a régi-régi jó negyvennyolcasokat Kecskemét, Szabadka, Debrecen meg a többi izig-vérig magyar városok támogatták, nem a demokrata szocialisták, akikről a magyar ember álmodni sem szeret, mert utána egy hétig rossz napja van; azt sem soroljuk itt fel, hogy hogyan járhat egyúton a magát legnemzetibbnek nevező párt az Istent

tagadó, hazát és nemzeti érzést ócsároló demokratákkal. Minderről s a többi hasonlókról is mélyen hallgatunk. Azt sem találjuk furcsának, ha egyik másik zsidó ellenzéki képviselő beszámolóján megszólal egy-egy demokrata ur is; hadd élvezenek Izrael fiai, de az már furcsaságnak is hallatlan, hogy Apponyi beszámolóján Kunfi is szavalhasson.

Mert mindenki biztos lehet benne, hogy ezt sem Apponyi nem kívánta, sem a berényi magyarok nem kívánták. Mit akartak hát vele!? Azt megmutatni, hogy ime Apponyi nagylelkű ember, megtud bocsájtani annak, aki ellene az uttörőben s más hasonló munkája „tudományos” és „szociális” folyóiratban a legszemérmertlenebb támadásokat intézte a „kongreganista gróf” ellen!? Vagy talán arról akartak meggyőződni: vajjon mekkora türelem lakozik egy jászberényi emberben!? Mert azt nem gondolnók, hogy Kunfit akarták volna vele kipellengetni; ime egy ember, akinek a multban történtek után is van képe, igen így, van képe Apponyi színe előtt megjelenni s vele egy dobogón beszélni!

Bizony nem jól van ez így, rosszul csinálta, aki így csinálta. Kár volt ekkora szégyent hozni Apponyi fejére s a jászberényiek sem ezt érdemelték.

A létszámemelés körül. A hét végén Tisza István gróf Bécsbe utazik, hogy kihallgatáson jelentkezék a felségnél. A kihallgatás után a miniszterelnök folytatni fogja a hadvezetőséggel a tárgyalásokat, amelyek gerincét a létszámemelésnek keresz-

tülvitelének mértéke, módja és időpontja fogják képezni. Politikai körökben remélik, hogy a hadvezetőség és a magyar kormány között e kérdésekben ez idő szerint még fennálló ellentétek kiegyenlítőek lesznek. A közös minisztertanács megtartásának időpontja e tárgyalások befejezéséhez van kötve.

A polgármesterek kongresszusa.

122 vendég jön Nagyváradra.

A polgármesterek kongresszusának előkészületei már idestova be vannak fejezve a város házában.

A kongresszus alkalmából Nagyváradra érkező vendégek részére már szétküldték az összes tudnivalókat: a gyűlés sorrendjét, az elszállásolásra szóló jegyeket, a város ebédjére kiállított meghívókat.

A gyűlésre hivatalosak a város törvényhatóságának összes tagjai, akiket a vendégek tiszteletére rendezendő ebédre is meghívtak, azonban a teríték árának megtérítése mellett.

Tegnap még öt vendég jelentkezett a kongresszusra: dr Viller József polgármester Lugosról, Urbán Ignác műszaki tanácsos Ujvidékről, dr Komjáthy László polgármester Veszprémből, Steiner Gyula tanácsnok Érsekújvárról, Pattantyus Ábrahám Zachariás főjegyző Szamosújvárról.

A bejelentett vendégek száma 122.

A kongresszus végleges sorrendje a következő:

Szeptember 28. Az érkező vonatoknál a pályaudvaron a vendégeket a rendezőbizottság fogadja. Este 7 órakor a Budapestről érkező vendégeket Rimler Károly polgármester üdvözlö. A bizottság gondoskodik a vendégek elszállásolásáról.

Este 8 órakor diszelszólás a Szigligetiszinházban. A vendégek részére az I. emeleti páholsort tartja fenn a rendezőség.

Nagy szőnyeg, futószőnyeg, ágycerítő, függöny, flaneltakaró, angora, kecskebőr, tüllstorok, óriási választékban, g y á r i á r b a n

Haas Fülöp és Fiai

czègnél, Rimanóczy-palota.

Óriási választék perzsa és smyrna szőnyegekben. Mérsékelt árban kaphatók.

Esti 9 órakor ismerkedési estély a bi-harmegyei és nagyváradai Nemzeti Casinó összes termeiben. Etkezés à la carte.

Szeptember 29. Délelőtt 10 órakor megnyitó ülés a városház közgyűlési termében. **Bárczy István** dr. polgármester elnöki megnyitó beszéde. **Rimler Károly** polgármester, Nagyvárad város közönsége nevében üdvözlő a kongresszus tagjait. **Bernády György** dr. főispán, **Pfeiffer Ignác** műegyetemi tanár, **Hermann Miksa** műegyetemi tanár, **Becsey Antal** gépészmérnök urak előadásai a földgáz kérdéssel különböző szempontokból.

Délután 2 órakor közös ebéd a Pannónia-szálló éttermében. Etkezés à la carte.

Délután 3 órakor a városi közművek megtekintése. Indulás kocsikon a városházától.

Esti 7 órakor **Széchenyi Miklós** gróf v. b. t. t. váradai püspök a püspöki rezidenciában diszebedet ad a kongresszusi vendégek tiszteletére.

Szept. 30. Délelőtt 10 órakor a kongresszusi ülés folytatása.

Lukács Odön városi tanácsnok (Nagyvárad) előadása a városok hitelügyéről. **Harrer Ferenc** dr. tanácsnok (Budapest) előadása a közigazgatás reformjáról.

Déli 1 órakor Nagyvárad város közönsége a kongresszusi vendégek tiszteletére diszebedet ad a Pannónia-szálló éttermében. Délután 4 órakor a közművek folytatólagos megtekintése. Indulás a városházától kocsikon.

A városi közművek közül megtekinthetők: a városi vízművek, a városi villamosmű, a városi szennyvíztisztító-telep, a városi vegy- és tápszervizsgáló állomás, a városi népiroda, közkönyvtár, a tüdőbeteg szanatórium építkezése és az országos esendőiskola építése.

Megtekinthetők az állami fa- és fémipari szakiskola, a szakipari rajzkiállítás, az Ardos-féle munkaiskola, továbbá a magánvállalkozás köréből **Sonnenfeld Adolf** grafikai műintézete, a Lévai r.-t nyomdája, a Hungária cipőgyár, a tü- és celluloid-gyár.

A közművek tervei az ülések alatt ki lesznek állítva, azokra vonatkozólag a város mérnöki kara felvilágosítással szolgál. Azok, akik a közműveket megtekinteni óhajtják, a kített iven szeptember 29. déli 12 óráig jelentkezhetnek.

A diszebedekre meghívókat adnak ki. Akik a meghívókat kézhez nem kapják, szí-

veskedjenek **Köszeghy József** főmérnökhöz fordulni.

A Püspök- és Félix-fürdők megtekintésére, ha elegendő számu jelentkező mutatkoznak, kirándulást rendeznek. Indulás a pályaudvarról 30-án délután 4 óra 39 perckor. Akik részt venni kívánnak, 29-én déli 12 óráig **Bordé Ferenc** főjegyzőnél jelentkezzenek. Estebéd a Félix-fürdőben. Indulás vissza a Félix-fürdőből 9 óra 10 perckor, érkezés Nagyváradra 9 óra 40 perckor.

Azokat az urakat, akik részvételüket bejelentették, de az ülésen meg nem jelenhettek, felkérjük, hogy erről a szállodai szobák elrendezése érdekében **Bordé Ferenc** főjegyzőt táviratban értesítsék.

Kérjük a résztvevőket, hogy a nevüket jelző jegyeket a podgyász fogójára erősíteni sziveskedjenek.

Rimler Károly polgármester a város törvényhatósági bizottságának tagjaihoz a következő értesítést küldte szét:

A magyar városok országos kongresszusa az összes magyar városok polgármesterei bevonásával országos értekezletét folyó évi szeptember hó 29, és 30-án városunkban fogja megtartani.

Midőn az értekezlet sorrendjét valamint Nagyvárad város közönsége által a vendégek tiszteletére adandó diszebedre szóló meghívót mellékelve a tekintetes Törvényhatósági biz. tag urnak megküldeni szerencsém van, felkérem, hogy az ebédeni részvételét (részvételi jegy ára 10 kor.) **Bordé Ferenc** főjegyzőnél folyó hó 27-én déli 12 óráig bejelenteni s az ebédjegyet megváltani sziveskedjék.

Felkérem a törvényhatósági bizottsági tag urat, hogy folyó hó 28-án este 9 órakor a Biharvármegyei és Nagyváradai Nemzeti Casinó éttermében tartandó ismerkedési estélyen (étkezés étlap szerint) megjelenni sziveskedjék.

A magyar városok orsz. kongr. értekezlete (f. hó 29. és 30-án) a városház közgyűlési termében fog megtartatni, az értekezleten a törvényhatósági bizottság tagjai amennyiben az előadások érdeklik, — mint hallgatók részt vehetnek.

Nagyvárad, 1913. szeptember hó 22-én.

Rimler Károly,
polgármester.

Gr. Széchenyi Miklós a hajdudorogi püspökségről.

Vasárnap Debrecenben tartózkodott gróf **Széchenyi Miklós** nagyváradai püspök, akit fölkeresett egyik fővárosi esti lap tudósítója. A hajdudorogi püspökség székhelykérdésének sokat vitatott ügyéről kívánták a püspök véleményét hallani. **Széchenyi Miklós** gróf a következőket mondotta:

— Abban a kérdésben, hogy hol legyen az új görög katolikus püspökség végleges székhelye, nem nyilatkozhatom, miután nem vagyok illetékes fórum ezt a kérdést eldönteni. Azonban mindenesetre egyházi érdek, hogy az erre legalkalmassabb helyen állítsák föl. Ha ez a hely Debrecen lenne, az új püspökséggel a legjobb viszonyt tartanám fenn. Az is tény, hogy a püspökség székhelye csakis város lehet.

Majd arról szolt a püspök, hogy örül annak, hogy Debrecenben a katolicizmus szépen fejlődik. Hangoztatni kívánta, hogy a felekezeti békének hive s debreceni tartózkodása alatt is bebizonyította ezt, amennyiben a felekezetek papjait meglátogatta.

Ugyanez az ujságíró felkereste dr. **Balthazar Dezső** református szuperintendenst is, aki a következőleg vélekedik az új magyar püspökségről:

— Az új püspökség Debrecembe helyezését, a mint már előbb is kijelentettem, nyílt provokációnak tartom a protestántizmus ellen. Nem hiszem, hogy még csak kezdeményeznék is a görög katolikusok a debreceni székhelyet olyan nyílt visszautasítás után, mint amilyen a nagy harcok idején érte őket. Hiszen emlékeztetes, hogy Debrecen törvényhatósága kimondotta, hogy a görög katolikus püspökség céljára sem most, sem jövőre áldozni nem kíván. Ha ennek ellenére tárgyalásba boesátkoznának a várossal, okvetetlen akciót indítunk ellene.

VÁLASZTAS UTÁN.

A mult héten tudódott ki egy szenzációs esküdttszéki tárgyalás révén: mekkora félelmetes világ járt a siteri munkapárti szavazókra a bihari választás után. Eppen ezért munkatársunk nem találta érdektelennek felkeresni a berettyóújfalusi kerületet, hogy meggyőződjék, milyen ott a hangulat.

Első utunk Biharkeresztesre vezetett. A katolikus templom előtt találkoztam egy jól öltözött paraszttal. Megszólítottam:

— Keresztesi ember maga?

— Igen.

— Szavazó?

— Igen.

— Kire szavazott?

— Tihamérra. (Balog Tihamér.)

— Miért nem Cziffrára?

— Tetszik tudni, ugy gondoltam, hogy ha nem ő lesz a képviselő, továbbra is ő lesz a főszoigabiró.

— Ki mondta ezt maguknak?

— Azt beszélte itt uram mindenki, mivelhogy ugy is van.

Jóváhagyom, megyek tovább. Az előbbi utánam kiált:

— Ahol jön egy ember, az Cziffrára szavazott!

— Odamegyek hozzá, egyenesen azt kérdem tőle:

— Hány ablakát verték be?

— Mikor?

— A választáskor.

— Vagy ugy. Hat ablakkarikát, meg a legényfiam fejét.

— S nem bánta meg, hogy oda szavazott?

— Nem én kérem. Ritka derék ember

Cziffra nagyságos ur, meg aztán jó katolikus is. Valahányszor templomban voltam, mindig ott láttam. Meg aztán valami fájnul tudott velünk beszélni. Isten hozta Imre bácsi. Mi járatban van? meg több elfele.

— Biztak-e benne, hogy Cziffra lesz a követ?

— Hát szó ami szó, eleinte nem biztunk, de mikor hallottuk, hogy a másik párton nem lesz pártvaesora, biztosra vettük.

— Voltak sokan Cziffra-pártiak?

— Voltunk elegen, de többen is lehetünk volna.

— Nem sajnálják, hogy most már nem Cziffra a főszoigabiró?

— Nagyon finom ember az új is.

Elbucusztam az öregtől s megyek tovább kérdezősködni. Mindenütt csak azt hallom, hogy ilyen fájn, olyan fájn ember volt az a Cziffra nagyságos ur. Biharkeresztesről átmegyünk Ujfaluba. A városháza előtt beszélget egy-két ködmenes ember. Odamegyek hozzájuk. Ugyanez a sablonos kérdegetés, mint a keresztesieknél.

— Negyvennyolcas volt nekem az apám is, hát én se tagadtam meg a familiámat, — tör ki az egyikből a buzgóság.

— Aztán milyen világ van választás óta?

— Erre aztán megszólal egy másik, furcsa ékes nyelvezettel:

— Hej, uram, nem profekciós világot élünk.

— Hogy érti azt hogy profekciós?

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készítettnek

Fehér János kőtszer gyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumilepedők, valta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitünő kivitelben készítettnek. Telefon 419

Bucsuzó főszolgabírók.

Halász Elemér bucsulevele a csékei járáshoz. Hivatalátadás és székfoglaló Margitán.

Pár nap mulva Biharvármegyének két olyan főszolgabírója válik még járásától, akik munkálkodásukkal teljesen átszervezték, újjáalakították működési körüket. Az egyik főszolgabíró *Markovits Manó* margitai főszolgabíró, akit a király esanádi főispánna nevezett ki. Tagadhatatlanul olyan érdemeket szerzett a margitai járásban, amelyek sohasem fognak elválni. Távozása által igen érzékeny veszteség éri a járást.

A másik főszolgabíró *Halász Elemér*. Az ő nevéhez fűződik nemcsak Magyarcséke, de az egész magyarcsékei járás fejlődése, kiemelése abból az elhagyottságból, amiben hosszú éveken keresztül pihent. Aki Magyarcsékét ez előtt hat évvel látta és most ismét megtekinti, nem ismer rá. Teljesen ki van cserélve nem csak minden utcája, de minden háza is. Nehéz munkát vállalt magára Halász, mikor ennek az elhagyatott járásnak az újjáteremtéséhez fogott és mint a következmények mutatják, feladatát elismerésre méltó sikerrel is oldotta meg.

Halász Elemér munkájának közepén fog megválni a csékei járástól. Ő még nagyon sokat akart ennek a járásnak érdekében tenni. Sajnálattal is távozik helyéről, de bizik benne, hogy az általa kijelölt uton fognak haladni és talán befejezik azt a nagy munkát, amit megkezdett.

Markovits Manó 27-én bucsuzik el hivatalosan járásától. 27-én este nagyszabású bankett lesz, melyen résztvesz az egész vármegye intelligenciája. A bucsuzást követő napon végleg megválílik hivatalától, ekkor adja át a hivatal utódának, *Halász Elemér*nek. *Markovits Manó* jelenleg Makón tartózkodik és a beiktatás előkészületei iránt teszi meg a

kellő lépéseket. Margitáról már teljesen elköltözött, úgy hogy ide csak mint vendég tér vissza, hogy itteni szereplésének utolsó részleteit is befejezze.

Halász Elemér tiszteletére a magyarcsékei járás intelligenciája szintén nagyszabású bucsu-bankettet rendez e hó 29-én, kedden este. A bankettre szóló meghívókat már most szétküldték. A hivatal átadásának ideje még nincs megállapítva. A járás vezetését *Ertsey Zsigmond* azonban már most megkezdte.

A távozó főszolgabíró járásának vezetőitől levélileg bucsuzott el. A bucsulevél szövege a következő:

Magyarcsékei járás főszolgabírójától.

Minden előadó községi, körjegyző segedjegyző urnak.

Biharvármegye legfőbb intézőinek kívánságára midőn e járást elhagyni készülök, hogy a margitai járás vezetését átvegyem lehetetlen, hogy egy szóra meg ne álljak, 6 éven keresztül a munkában osztályos társaimtól bucsut ne vegyek.

Igaz munkaszeretettel jöttem hat évvel ezelőtt e járásba. Önökkel együtt vettem fel a harcot, hogy a járás közönségének erkölcsi és kulturális gazdasági és társadalmi érdekeit előmozdítsuk.

Ne tartsák szerénytelenségnek, ha itt e helyen kijelentem, hogy munkánk, fáradozásunk nem volt egészen sikertelen. Sokat kellett küzdenünk, amíg a minden iránt tapasztalható közönyt meg tudtuk törni, amíg a közönséget a haladás útjára tudtuk vezetni. Ma már a kötelesség teljesítés jól eső érzésével mondhatjuk el: Nem hiába dolgoztunk!

Első sorban tehát a köszönet az amivel önöknek tartozom, amit érzek, amit nyilvánítani kötelességnek tartok azért az odaadásért, buzgó munkálkodás és támo-

ból kifele jöttem. Meg is ígérték aztán a fiuk *Zöldinek*, (így hívják azt a nagy kortest) hogy meg ne találják a határban, mikor mind a hárman együtt vannak, mert el látják a baját, akit magam is helyeslek, hogy így gondolkodnak.

— Hisz ez nem nagy valami. Suhanc fattyu még különbet is kaphat.

— De ez még nem minden uram. *Zöldinek* a szénáját is meggyújtották, aztán azt is az én fiamra fogták. Vallatták, kinozták, de nem vallott, ha egyszer nem volt mit. Kivitték a boglya helyébe. Összehasonlították a lábnyomot. A csendőrök azt mondták: pászol, az esküdtek azt mondták: nem pászol. Erre aztán a csendőrök mellbevagdosták az esküdteket, csak hogy a fiamat megbüntethessék.

Elköszönök a nagyon nekikeseredett embertől. Megyek be a faluba. Mindenütt csak azt hallom: megállj ez, meg ez, vagy az, meg az. S mindez a harag a választás óta van. Olyanok, akik azelőtt testi-lelki jó barátok voltak, most halálos ellenségek, az utcán is elkerülik egymást s ahol csak lehet, ártanak egymásnak. Még mindig látni a házak fehérre meszelt falán otromba betűkkel felírott fenyegetéseket a választás idejéből:

— Megállj, kutya, felperzsellek!

A politika egészen megvadtotta ezeket az embereket.

A siterihez hasonló esetek azonban az egész kerületben nem fordulnak elő.

K. S.

— Ugy, hogy másforma most a soros arány.

— Komisz világ világ van?

— A' bizon. Olyan a negyvennyoleas ember, mint a mostoha gyermek; úgy bának vele.

— Nem baj sógor, majd mi győzünk tizenötbe, szólt bele a diskurzusba egy másik atyafi.

— Kell is nékem az olyan választás, mikor már a tarka kutya is szavaz. Mir van ipp annyi szava annak az embernek, aki még tegnap tehénbőrt szedett.

Azután a rendőrbiztos beszél el egyes dolgokat a választásról s hogy a hangulat Ujfaluban meglehetősen nyugodt, de a szomszéd községben, Péterszegen, ott fene fura világ van.

At is mentünk Szentpéterszegre. A falu alatt találkozom egy emberrel. K. Szepesi Imrének hívják. Szavazó.

— Semmit sem bántam volna én, csak a fiammal ne tették volna meg azt a csuf-ságot, kezdi panaszát.

— Mit tettek vele?

— Hej, nagy sora van annak.

— Beszélje csak el.

— Ugy volt az, hogy a munkapárti főkortes házáról három ilyen südő fattyu letépte a zászlót. Az én fiam is köztük volt. Így aztán a jegyző azt is „megcsendőrtette.” A csendőr meg azzal tette csuffá őket, hogy a három fura ráterítette az öszszetépített zászlót s úgy kísérték őket végig az utcán, vasárnapi nap, mikor a templom-

gatásért, amivel engem ezen hivatalos működésemben kísértek.

Midőn ezt teszem, nem mulaszthatom el ugyanakkor arra kérni önöket, hogy a megkezdett uton ne álljanak meg, ne vonják meg buzgó munkájukat, azon közérdekű tevékenykedést, amelyből a járás és a községek közönségének meglegedettsége, boldogulása fakad.

Jóakaratu működésükkel igyekezzenek kiépíteni, betetőzni azon közhasznú intézményeket, melyeknek alapját együtt vetették meg.

Itt kérem tehát önöket arra, hogy a vezetésben utódomat, *Ertsey Zsigmond* főszolgabíró urat, nehéz feladatában ép oly odaadással támogassák, mint amilyen módon velem szemben tenni szívesek voltak.

Az elválás pillanatában, midőn a munkában észrevétlenül elsurrant hat évre visszapillantának, ha találnak is emlékezetükben oly momentumokat, melyek a keserűség érzetét keltenék fel, arra kérem önöket, töröljék ki azt emlékezetükből, emlékezzenek olyanra, aki szíve mélyén mindég igazi barát érzettel és jóakarattal viseltetik önök iránt, aki a midőn egyes-más dologban szigoruan járt el, akkor is az önök jóvoltát, nem személyes, hanem közérdekből cselekedtem.

Midőn tehát bucsut veszek, arra kérem tartásnak meg jó emlékezetükben, amilyen jól és kedvesen fogok én önökre és a magyarcsékei járásban eltöltött időkre vissza gondolni.

Isten áldását kérem önökre a magyarcsékei járás egész közönségére.

Magyarcséke, 1913. szept. 23.

Halász Elemér,
főszolgabíró.

Az albán forradalom.

Esszád basa fellázadt.

Janinai jelentés szerint Albániában teljes az anarkia. Mufid bég, a ki átmenetileg átvette a külügyek vezetését, összeszedte híveit, hogy *Esszád basa* ellen vonuljon velük. *Esszád basa* ugyanis *Tiránában* kitűzte az osztrák és magyar zászlót és a valónai ideiglenes kormányt felszólította, hogy a várost adják át neki. *Esszád basa* hatalmába kerítette a durrazói vámhivatalat.

Bécs, szept. 23.

A *Zeit* jelenti *Szkutariból*, hogy *Esszád basa* titkárával táviratot küldetett a szkutari konzulátusoknak, amelyben közli, hogy érett megfontolás után elhatározta, hogy nem ismeri el többé a valónai ideiglenes kormányt, amely az ifju államnak nagy veszedelme.

Mindenki tudja, hogy *Esszád basa* gazdagsága ellenére vagy talán éppen azért, rendkívül pénzvágó és kapzsi. Már *Szkutari* átadása alkalmával is elég kétszínűen járt el és már akkor is hiresztelték, hogy nem átalott *Oroszországtól* pénzt elfogadni.

Cetinje, szept. 23.

Az albánokkal való összeütközések következtében a montenegrói kormány több dandárt fegyverbe szőlített és már el is küldte őket a határra.

A munkásbiztosító elnöke.

Budapest, szept. 23.

Hir szerint *Bernády Györgyöt* az Állami Munkásbiztosító Hivatal elnökévé nevezik ki.

BÁRÓ SZENTKERESZTY ZSIGMOND távozása és utóda.

Az új táblabírók.

Nagyvárad jogásztársadalmának nagy és jelentős eseményei vannak. A bírói karban fontos és nevezetes változások mennek végbe, előléptetések, amelyek általános örömet keltenek a kartársak között.

A legnevezetesebb és a várost, meg az egész kir. tábla területét leginkább érdeklő változás, amelyről már több ízben volt alkalma megemlékezni a Tiszántulnak, hogy a nagyvárad kir. ítélő tábla elnöke báró Szentkereszty Zsigmond v. b. t. t. nyugalomba vonul és most vasárnap, e hó 28-án vesz tőle meleg, ünnepélyes búcsút a bírói kar, amelynek hosszú időn át volt szeretve tisztelt, kiváló elnöke. Nagy tudású, hírneves jogász, akinek távozása elsősorban a bírói karnak a vesztesége, mert báró Szentkereszty Zsigmonddal egyik legkiválóbb jogászt, bíróját veszti el.

A nagyvárad királyi tábla elnöki méltóságát, ezt a gyönyörű, de felelősségteljes pozíciót általános meglepéssel töltötte be és az ő egyéni kiválóságának köszönhető elsősorban, hogy az alája rendelt bíróságok olyan pontossággal teljesítették nehéz, az óriási munkasokszorozódás következtében még erősebb munkát követelő hivatásukat.

A komoly, lelkiismeretes és lelkes munka és az igazi tudás embere, aki felejtethetetlen, nagy és elévülhetetlen érdemmel örökké emlékeztetéssé tette főúri nevét a nagyvárad kir. tábla történetében.

Báró Szentkereszty Zsigmond távozását őszinte sajnálattal vette tudomásul nemcsak a bírói kar, hanem Nagyvárad egész előkelő társadalma, amelyhez egyéniségével, szeretetreméltó, kedves modorával a legmelegebb kapesok fűzték.

— Megvallom, fájdalmasan esik a válás, — mondotta — mert nagyon sok szép, kedves emlék fűz Nagyváradhoz.

És ugyanezzel a fájdalmas érzéssel búcsuzik tőle a város egész intelligens társadalma.

Már meg is van a távozó tábla elnök utóda, — mint már tegnap is jeleztük, — dr. Gajzágó Béla debreceni ítélőtáblai tanácselnök személyében. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király, a magyar igazságügyminiszter előterjesztésére dr. Gajzágó Béla debreceni ítélőtáblai tanácselnököt a nagyvárad kir. tábla elnökévé nevezte ki.

Bár váratlanul jött dr. Gajzágó Béla kinevezése, meglepetést nem keltett és éppen olyan általános örömet okozott, mint annak idején Szentkereszty kinevezése. Gajzágó Béla neve a jogászörökben nagyon jó hangzású, kiváló értéket jelent. A bírói működését Karcagon kezdte meg és 1886-ban vette át a debreceni járásbírói vezetését. Kiváló érdemei elismeréséül 1891-ben táblabíróvá nevezték ki és 1904-ben lett a debreceni tábla tanácselnöke, ahonnan most a nagyvárad kir. ítélőtábla élére került és ezt a kinevezést örömmel és bizalommal veszi tudomásul mindenki.

Két új nagyvárad kir. táblabíró kinevezését is közli a hivatalos lap. A nagyvárad kir.

törvényszéki bírói kar két tagját, Korn Lajost és dr. Bazala Bélát a nagyvárad kir. táblához táblabírókká nevezte ki a király.

Ez a két kinevezés őszinte és osztatlan örömet keltett a kartársak között.

Korn Lajost szükségtelen bemutatnunk a nagyvárad közönségnek. Nagyvárad ember, aki itt előttünk emelkedett mind magasabbra, a bírói székben. Jelenleg az esküdtbírói elnöke és éppen ebben a pozíciójában ragyogtatta igazán kiváló jogászai képességeit. Igazi kiváló tudású, jogász, ideális bíró, aki szívvel, lélekkel, szeretettel végzi nemes, szép hivatását. Méltóbb embert nem is találhattak a megüresedett táblabírói székbe, mint őt.

Korn Lajos 1868-ban Nagyváradon született és 1889-ben került mint joggyakornok a nagyvárad kir. törvényszékhez. 1891-ben aljegyzővé nevezték ki Berettyóújfaluba, majd ebben a minőségben 1892-ben a nagyvárad kir. törvényszékhez helyezték át. 1893-ban lett törvényszéki jegyző. Már 1894-ben alügyészsé nevezik ki Aradra, ahonnan még ugyanaz év október 1-én a nagyvárad kir. ügyészséghez került. Majd 1901-ben a főügyészséghez osztották be. 1904-ben nevezte ki a király törvényszéki bíróvá a nagyvárad kir. törvényszékhez, ahol kevés kivétellel, mindvégig mint büntető jogász érvényesítette

kiváló képességeit. 1911-ben lett a nagyvárad esküdtbírói elnöke.

Korn Lajost a kitüntetés alkalmából nagy és lelkes ünneplésben részesítették kartársai élükön a törvényszéki elnökkel. A tegnapi esküdtbírói tárgyalás előtt az esküdtbírók is elhalmozták gratulációkkal Korn Lajost, aki meghatva mondott köszönetet az ünneplésért.

Hasonló ünneplésben volt része a másik kitüntetettnek, dr. Bazala Bélának is, aki kiváló kvalitásai révén szintén rászolgált erre a kinevezésre. Érdekes, hogy Bazala Béla ügyvédi vizsgát tett és mint ilyen választották meg Szilágymegye aljegyzőjévé. Innen lépett át a bírósághoz. 1895-ben nevezték ki albíróvá, 1900-ban a nagyvárad kir. tábla tanácsjegyzője lett, ahonnan 1901-ben az aradmegyei pécskai járásbírói vezetésévé nevezték ki, 1908-ban lett törvényszéki bíró Nagyváradon. Polgári és birtokperekben érvényesítette nagy tudását, tagosítási ügyekben szinte páratlanul képzett szakértő.

Most a nagyvárad kir. törvényszéken négy bírói állás van üresedésben. Egyik Kiss Ambrus helye, aki nyugalomba vonult, azután a tragikus véget ért Biszterszkynek nincs utóda, végül a most kinevezett két táblabíró helye vár betöltésre.

Negyvenöt munkás vesztegjár alatt.

A munkácsi polgármester távirata. — Nincs munka a Felvidéken. — Vesztegjár Vaskohn. — Inspekciós orvos a vasutnál.

A kolerás világ borzalmait még sokáig fogják nyugtalanítani a kedélyeket. A Felvidéken, ahol legnagyobb volt a veszedelem, már negyednapja nem fordult elő újabb eset, a hatóságok résen vannak, úgy hogy a közönség teljesen nyugodt lehet. Nem kell felülni holmi vaklármának, amely rendszeren minden alapot nélkülöz és tisztán a közönség fantáziáját izgatja.

Ami tegnap délután négy órakor a pályaudvaron végbe ment, az is teljes megnyugtatót ad arra vonatkozólag, hogy a hatóság megteszi azt, amit megtehet.

A hiányos távirat.

Még a reggeli órákban hivatalos táviratot kapott a nagyvárad rendőrség a munkácsi polgármestertől. A távirat igen fontos volt, nyomban közölték tartalmát a pályaudvari különítménnyel. De úgy a különítmény, mint maga a központi rendőrség meglehetősen bizonytalan tájékoztatást kapott, amelyet pedig egy polgármester irt alá.

A távirat így szólt:

rendőrség nagyvárad

bugdo vaszali es 15 munkas tarsa zsugete janos es 28 tarsa munkacsrol a mai vonattal odautazott polgarmester.

A távirat megnehezítette a rendőrség dolgát, mert nem jelezte, hogy melyik vonattal érkeznek az a 45 munkás? A rendőrségnek reggeltől délután négyig minden irányból jövő gyanus vonatot végig kellett vizsgálni, ami nem kis munka és sok időbe került. Végre a délután 4 órakor Püspök-ladány felől érkező személyvonattal megjötték az avizált munkások.

A másik hiányossága az elindító hatósági intézkedéseknek az, hogy mikor vonatra ültetik a gyanus helyről távozókat, a vonat személyzetének sem át nem adják, sem nem figyelmeztetik őket, hogy ezek gyanus területről utaznak.

A kalauz vigyázná a gyanus kupét és a leszállásnál egyenesen odavezethetné a hatóság embereit. Így keresni kell őket a hosszú vonatokon és utközben senki sem ellenőrzi őket.

Az állandó inspekción.

Kint a pályaudvaron, amióta országos intézkedéseket tettek a kolera terjedése ellen, állandóan ott van dr. Ertler Mór t. orvos. Minden vonatérkezéskor szigorú vizsgálatot tart, egyenkint kerülnek elé a gyanus emberek; az ő intézkedésére fertőtlenítik az utasokat, a csomagokat, podgyaszt és az egész kupét.

Mellette a különítmény felemelt számú rendőrlégénysége segítkeznek Kerekes őrmester vezetésével. Naponta ötször-hatszor akad dolguk, mert mostanában igen sok az olyan utas, aki menekül az inficiált vidékről.

Beszélgetés a munkásokkal.

Izgalmas és bosszus keresgélés után bukkantunk a munkásokra, akiket a munkácsi podeszta előre jelzett. A tisztí orvos, a mentőkkel és a rendőrökkel a Tiszántul munkatársa is végigjárta a három kupét, amelyben a munkások érkeztek.

Még Debrecenben ültek ebbe a három III. oszt. kupéba. Azt állítják, hogy nem szálltak ki sehol. Ezt persze bajos elhinni, mert az egyszerű munkás nem tudja megállni, hogy le ne ugorják egy-egy kupicaszeszért.

Többnyire oláh famunkások, akik valamennyien Vaskohra és vidékére valók. A múlt hét csütörtökön indultak el a szolyvai erdőbe, ahova munkát mentek keresni.

— Az egész vidéken alig van élet, — mondotta az egyik vezető. A ruthének gyávák, nem mernek egymással érintkezni sem és a mezők műveletlenül hevernek. Ezt a 45 munkást még augusztusban hívta egy nagy szolyvai fatermelő társaság, de most a nagy ijedelem miatt sehoh sem alkalmazták őket.

— No és a kártérítés?

— Kivételes állapot lévén, abszolúte nem kaptunk kárpótlást.

A tisztí orvos valamennyit végigvizsgálta, de egyáltalán nem talált rajtuk semmi gyanús körülményt. Egyik sem beteg, a legkisebb bajuk sincs, úgy hogy kellő dezinficiálás után tovább eresztette a 45 erdőmunkást. Jelentést tett a megnyugtató eredményről a polgármesteri hivatalnak.

A rendőrség útján azonban távirati intézkedés történt, hogy a 45 ember a megérkezéstől számított 5 napon belül együttmaradjon. Ezt a vesztegzárt a vaskohi rendőrség fogja foganatosítani.

A csatornázási pótdadót emelni kell.

A miniszter nem hagyta jóvá a közgyűlés határozatát.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy a vízvezetési és a csatornázási szabályrendeleteket módosítja s a két üzemet egyesíti.

A csatornázási pótdadóból befolyó összeg ugyanis nem fedezi a csatornázás építését és fentartását terhelő kiadásokat, tehát csak a csatornázási pótdadó felemelésével lehetne rendbe hozni a csatornázási alap mérlegét.

A mostani nehéz viszonyok mellett azonban semmiféle újabb adóemeléssel nem akarta a törvényhatóság a polgárságot megterhelni. Viszont a vízvezetési díjakat csak most emelte a város a befolyó vízdíjak nem fedezik csak a vízvezetési kiadásokat, hanem még feleslege is marad a vízvezetési alapnak.

A város törvényhatósága tehát arra az álláspontra helyezkedett, hogy a vízvezetési alap feleslegét felhasználja a csatornázási alapná: előállott hiány fedezésére. Így újabb terhemelés nélkül meglehetne oldani a kérdést.

Ezt célozta a törvényhatóság a szabályrendeletek módosításával. Annál inkább remélték ezt, mert egyes helyeken egyesítve van a vízvezeték és a csatornázás kezelése s a díjak is egy pénztárba folynak be.

A belügyminiszteriumban azonban másként gondolkoznak, s ellenzik, hogy a vízvezetési díjak feleslegét a csatornázásnál mutatkozó hiány fedezésére fordítsák.

Tegnap érkezett le Nagyvárad városához a belügyminiszter leirata, amelylyel a városi közgyűlés ez ügyben hozott határozatát nem hagyja jóvá s azt feloldja.

A miniszter ezen állásfoglalását indokolja és pedig többek között a következőkkel:

A városi közérdekű intézmények igénybevételeért szedett járulékoknak, — mint hogy azok a járulékok ellenszolgáltatás jellegével bírnak, — általában véve fedezniök kellene az illető körülmény létesítésével és

fenntartásával járó összes költségeket. Ehhez képest a csatornázási járulékot is olyan mértékben kell megállapítani, hogy a csatornázásból kifolyólag felmerült költségek az említett járulékokban lehetőleg teljes fedezetet nyerjenek. — A vízvezetési járulékok fölös jövedelmét pedig a vízvezeték kiterjesztésére kell fordítani.

A miniszter tehát nem respektálja Nagyvárad város törvényhatóságának a viszonyos ismeretéből folyó intencióit, hogy ez idő szerint kerüljön minden újabb terhemelés, hanem egyszerűen rá oktroálja a városra a csatornázási pótdadó emelését.

A miniszter leirata előbb a város tanácsa, s ennek javaslatával a törvényhatóság elé kerül. Mindenesetre az volna a helyes, hogy ha a törvényhatóság felterjesztésben kéri a szabályrendeletnek legalább bizonyos időre szóló módosítását, hogy legalább a viszonyok javulásáig ne sujtják a polgárságot a csatornázási pótdadó felemelésével, hiszen úgy is emelni fogják a jövő évre a rendes városi adót. Ennyi újabb terhet pedig nem bír meg a munkánságban levő polgárság.

Ügetőversenyek Nagyváradon.

Szeptember 26. és 28-án.

A biharmegyei ügetőverseny egyesület e hét péntekjén, szeptember 26-án és vasárnap szeptember 28-án tartja őszi ügetőversenyét, amely érdekes sportesemény lesz.

A nevezési határidő ma, szerdán este jár le, de már is igen sokan neveztek.

A versenyek kezdete mindkét nap délután 2 órakor.

A versenyek a következők:

I. nap szeptember 26-án, pénteken.

I. Iklódi díj. 1000 K (700, 200, 100 K.) Adja a m. kir. földmívelésügyi miniszter ur. Egyesfogatu heatverseny kettő a háromból. 3 éves és idősebb belföldi lovaknak! Táv 1600 méter.

II. Bihar—Nagyvárad díj. 1000 K (700, 200, 100 K.) Adja Bihar megye és Nagyvárad városa. Kettős fogatu urkocsiverseny. Bihar megyei lakosok 4—10 éves belföldi lovainak. Táv. 6000 méter.

III. Miniszteri díj. 1000 K (700, 200, 100 K.) Adja a m. kir. Földmívelésügyi miniszter ur. nagyméltósága. Kettősfogatu urkocsiverseny. Egyesületi tag — e 10 éves belföldi lovainak. Táv. 5000 méter.

IV. Budapesti díj. 1300 K. (900, 300, 100 K.) Adja a Budapesti Ügetőverseny Egyesület. Kettesfogatu urkocsiverseny. Egyesületi tag 4—10 éves belföldi lovainak. Táv. 4000 méter.

V. Bónékuti díj. 800 K. (500, 200, 100 K.) Egyesfogatu verseny 3 éves és idősebb belföldi lovaknak. Táv. 2500 méter.

II. nap, szeptember 28-án, vasárnap.

I. Egyes fogatu heat handicap. 1000 K. (700, 200, 100 K.) Adja a m. kir. földmívelésügyi miniszter.

II. Budapesti Ügetőverseny Egyesület díja. 1200 K. (800, 300, 100 K.) Adja a Budapesti Ügetőverseny Egyesület. Kettesfogatu urkocsiverseny handicap. Táv. 4000 méter.

III. Miniszteri handicap. 1000 K. (700, 200, 100 K.) Adja a m. kir. földmívelésügyi miniszter. Kettesfogatu urkocsiverseny handicap.

IV. Vigaszverseny. 1000 K (700, 200, 100 K.) Adja a m. kir. földmívelésügyi miniszter. Kettesfogatu urkocsiverseny. Táv 4000 méter.

V. Tenkei díj. 700 K (400, 200, 100 K) Egyesfogatu handicap. Táv. 2400 méter.

HÍREK

Halk megjegyzések.

A legveszedelmesebb szerencsejáték a totalisateur nálunk is kitombolta magát. Közel tízezer korona volt két nap alatt a totiforgalma. Nálunk Nagyváradon, ahol annyi a letört existencia nagyon sok ez a tízezer korona. Különösen akkor, mikor ennek az összegnek legnagyobb része a 4 koronás tikett pénztárnál folyt be. A kicsi, a mindennapi kenyérért küzdők kockáztatták a pénzüket és bizony a legtöbben el is veszítették. Mindnyájuk arcán ott ült a közel kétségbeesés torzító vonása. Mikor pedig az általuk tippelt ló lemaradt haugosan, szinte üvöltve káromkodtak, a kisebbik részük pedig mosolygott, örült annak a két, vagy négy korona nyereségnek.

Milyen hü képe a mai rendkívül nehéz megélhetési lehetőségnek ez a két lóversenyterti csoport. Az egyik megrémülten, minden emberiségéből kivetkőzve káromkodik, mert négy vagy nyolc koronát elvesztett, a másik pedig kalapját a levegőbe hajigálja, mert két, vagy négy koronát nyert. Mennyit jelenthet a vesztőnek az a pár korona most és mennyit a nyerőnek? Nagyon sokat. Hiszen azt az egy néhány koronát megérzi mind a két csoportnak a családja. Vesztőéknél talán másnap egy fogással kevesebb volt az ebéd. Nyerőéknél pedig vagy egygyel több és akkor nagy ünnepe volt, vagy pedig abszolúte semmi, mert a nyerő papa, a saját pénzét is elmulatta a nyolc korona nyereség öröme.

Mi hát a legjobb? Nyerni vagy veszteni? Legokosabb a harmadik: nem játszani. Különösen, a kis, a mindennapi kenyérért küzdő embereknek ez a legjobb. Játszanak azok, akik akkor sem vesztenek, ha nyernek és ha vesztenek nem sinylük meg családotul.

Igaz, hogy ez az erkölcsi predikáció már elkésett egy kicsit és a jövőre vonatkoztatni pedig nagyon korai, de nem is akartam én erkölcsöt prédikálni, csak halaknak megjegyezni, hogy akik nagyon akarnak nyerni, azok kerüljék a szerencse játékokat. Különösen a totalisateurt.

H.

* **Személyi hír.** Bary József, a nagyvárad kir. törvényszék elnöke, Székelyhidra utazott az ottani járásbíró megvizsgálására.

* **A kamara teljes ülése.** A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara ma, szeptember 24-én, szerdán délután 2 órakor, a kamara székházában teljes ülést tart. Az ülésen több fontos ipari és kereskedelmi kérdés kerül tárgyalásra.

* **Megszűnt az Egyetértés.** A Budapesten reggel megjelenő napilapok közül az Egyetértés című tegnap reggel nem jelent meg. Ez bizonyára annyit jelent, hogy megszűnt. Hirlapírók és érdekeltek körében már régtől fogva világos volt, hogy a lap nem tarthatja magát. Hajdanában a legkiválóbb magyar sajtóorgánumok közé tartozott, a függetlenségi politika becsületes és tisztességes harcosa volt. Virágzását Osávolszky Lajos alatt érte meg, sok kitűnő hirlapírót

adott a magyar zsurnalisztikának, de később erősebb lett a konkurrencia. Tegnapelőtt este dr Détsy István, a lap új tulajdonosa nem fizette ki a nyomdászamlát, mire beszüntették a munkát s ezzel az Egyetértés pályafutása véget ért.

*** Bolondítják a tüzoltókat.** Ebben a hónapban már ötször ültették föl a tüzoltókat. Valaki telefonon beszólt, hogy itt és itt tűz van, jöjjenek. Kiderült, hogy hire-hamva sinos sem tűznek, sem más bajnak. Ez nemcsak ostoba tréfa, hanem emellett galád visszaélés a tüzoltóság szolgálatra való készségével. Mert esetleg valaki Olasziba hívja őket, amikor Velencén tényleg tűz van. A félvezetők és felültők ellen most a legszigorúbban fognak eljárni. A rendőrség nyomozást fog indítani s nemcsak leszerelik az illető telefonját, aki ilyet megenged, hanem meg is büntetik.

*** Belopotóczky püspök arc képe.** Ismeretes dolog, hogy a Katolikus Kör, hálája jeléül az új fényes helyiségért, melyhez Belopotóczky püspök fejedelmi bőkezűsége révén jut, megfesteti Maecenásának az arc képét a Kör díszterme részére. Endrey Sándor, kitűnő arc képfestőnk e hó 13-ika óta dolgozik a püspök lakásán a képmáson, melynek legnevezetesebb, legfőbb része, az arc már csaknem teljesen elkészült. Merjük állítani, hogy a festő nemcsak kosztümöt, díszruhát, selymet és aranyat festett, hanem egyéniséget, lelket ábrázolt, s ha a szem a lélektükre, ez az arc kép is, amelyben annyi élet, elevenség van, kikivánczol keretéből. Persze a művész sokat haladt azóta, mióta Hoványi Géza képmásával a Nemzeti Szalon egy téli tárlatán — még a régi Kossuth Lajos-utcai helyiségben úgy meglepett minket ábrázolása egyszerűségével és igazságával, de már akkor szinte megdöbbentő életet tudott adni a szemeknek. A Katolikus Körnek már előre is gratulálunk a művészi díszhez, melyhez a kép révén nagyterme jut. Talán akkor is ösztönül fog szolgálni az új képmás, hogy városunk szülöttét, a festőt, érdeméhez képest megbecsüljük.

*** A nyilvános könyvtár jötevéje.** Markbreit Sándorné urasszony 640 korona értékben 130 kötet könyvet ajándékozott a nyilvános könyvtárnak, melyért ezuton is hálás köszönetét fejezi ki a könyvtár vezetősége.

*** A báró-színész.** A Tiszántuladta hírül azt az érdekességet, hogy Nagyváradon egy báró a színi pályára lépett. Báró Gorup György teljes hivatottsággal és komoly ambícióval választotta életpályául a színészetet és Bihari Ákos mesteri keze alatt igyekezett elsajátítani a színészvizsgára szükséges ismereteket. Vizsgálja tegnap volt meg Budapesten és azt kitűnő sikerrel tette le. Most már hivatalosan is színész, benne van az egyesületben s mint már jeleztük, valószínűleg Erdélyi Miklós társulatához szerződik. A fiatal bárószínész első debütjét városszerte nagy érdeklődéssel várják.

*** A kolera és a posta.** Tegnap megdöbbentő hatással volt az a hír, hogy egy kolozsvári postahivatalban koleragyanus körülmények között megbetegedett egy postatiszt. Még nagyobb megdöbbenéssel vették a szomorú hírt tudomásul, mikor megállapították, hogy a kolera-bacillusok valamelyik posta csomag útján került a postahivatalba. A híradásból ugyanis arra következtetett mindenki, hogy a kolera- fertőzött vidék-

ről a postai küldemények útján akár az egész országot meglehet fertőzni. Tegnap érdeklődtünk a nagyvárad postahivatalnál, hogy tényleg fenyegetheti-e ezen az uton veszély a közönséget. Kérdezősködésünkre megnyugtató választ kaptunk. E szerint kolera- fertőzött vidékről postai küldemények útján egyáltalán nem lehet a bacillusokat szét hurcolni, mert ilyen helyről levélen kívül mást fel sem vesz a posta. A leveleket pedig dezinficiálják. A határon sem hurcolhatják át a betegséget, mert a váltókocsikat állandóan fertőtlenítik még mielőtt bejöhéneek Magyarországra. Egyáltalán a postára nézve oly szigorú óvintézkedéseket foganatosítottak, hogy ezen az uton képtelenségnek tartják a fertőzést. A kolozsvári koleraeset sem a postai küldemények útján fordulhatott elő.

*** Omnibusz katasztrófa Budapesten.** A fővárosban a Hungária azon a részén, a hol a nyugati pályaudvarról kiágazó sinek keresztezik az utat, irtózatos katasztrófa történt. Egy magányosan futó lokomotív, a melynek az érkezését nem jelezték a sorompó őrének, elgázolt egy, a sineken éppen áthaladó omnibuszt. A kocsiban ülők közül ketten azonnal meghaltak, hatan pedig halálosan megsebesültek.

*** Arad zsidóval épített katolikus templomot.** Arad város elhatározta, hogy második katolikus templomot épített, amelyhez a csanádi püspök 200.000 koronával, a város pedig 150.000 koronával járult volna hozzá. A pályázat után a zsűri Fritz Oszkár egyetemi adjunktusnak ítélte oda az első díjat. A tegnapi közgyűlésen mégis megtörtént az a váratlan dolog, hogy Steigerwald bizottsági tag a tanács és a zsűri javaslatával szemben Koch Károly müncheni zsidó építész tervét ajánlotta elfogadásra. A közgyűlés, amelyen többségben voltak a zsidó és szabadkőműves bizottsági tagok, ezt nagy többséggel elfogadta. A templomépítő-bizottság a botrányos közgyűlési határozatot megfellebbezi a belügyminiszterhez, mert Koch nem tanult építész és zsidó vallású. A csanádi püspök is kijelentette, hogy a 200.000 korona kilátásba helyezett hozzájárulását visszavonja addig, amíg a templomépítést Aradon ilyen botrányos szempontok szerint akarják eldönteni.

*** Csőd.** A nagyvárad kir. törvényszék esődbírósága Arányi Lajos nagyvárad kereskedő ellen elrendelte a csődöt. Bejelentési határidő november 6., felszámolási tárgyalás november 13-án lesz. Csődtőmegmondok: dr Prodanovits Tivadar ügyvéd.

*** Pankolits uszodáját vegye meg a város.** A nagyvárad katonai állomásparancsnokság uszodát szándékozik felállítani a katonaság részére, de a városi tanács nem tud alkalmas helyet kijelölni az uszoda részére. Pankolits Károly, a Bunyitay-ligetben levő uszoda tulajdonosa beadványt intézett Nagyvárad városához, amelyben ajánlja, hogy a város vegye meg az ő uszodáját. Ennek egy részét katonai uszodának lehetne használni s ezzel meg lenne oldva a katonai uszoda kényes kérdése. A katonaság részére ugyanis azért nehéz helyet találni, mert a katonaság csak úgy Ádámkosztümben szokott fürödni. (Nem tudjuk, ezt is előírja-e valami szabályzat? Talán

nem okvetlenül szükséges ehhez az ősi szokáshoz még ma is makacsul ragaszkodni.) A Pankolits-uszoda egy részét azért lehetne erre kellek felhasználni, mert teljesen külön van zárva. Az uszoda másik részét pedig egy ingyenes népuszodának lehetne felhasználni. A Bunyitay-ligeten át, ha a váradvelencei vasbeton hid kiépül, meglehetne csinálni a villamos körvasutat s ezzel a Bunyitay-liget is fellendülne. Télen a korcsolyázók is nagy számmal vennék igénybe a villamos vasutat. Az uszodát teljesen jó állapotban jutányosan bocsátaná át a városnak Pankolits.

*** Dráma a villában.** (A Vigadó mozgó bemutatója.) A filmdrámák egyik legújabb szenzációs terméke kerül bemutatásra ma, szerdán a Vigadó mozgósínházban. „Dráma a villában” című 3 felvonásos társadalmi darab ez, amely hódító sikert aratott a nagyobb színházakban, ahol eddig bemutatták. A műsor egyébként is érdekes. Pompás amerikai bohózat a „Különös győgmód”, ezenkívül két életkép fogja emelni a hatást. Holnap, csütörtökön lép fel először Varjas Antal, az országos nevű népszerű művész, akit nagy áldozatok árán sikerült pár napra megnyerni.

*** Pallik Béla remeke a képköltésen.** Solymosy Márton képköltését a vármegyeháza nagytermében sokan látogatják. Intelligens, műértő közönségünknek ritka élvezetet nyújt a remek képekből, a magyar festőművészek legjelesebb alkotásaiból összeállított képtárlat. Tegnap egy olyan igazi műremekkel gazdagodott a kiállítás, amelynek a legkiválóbb képtárakban vannak csak. Pallik Bélának, az elhunyt hírneves állatfestőnek egyik remeke tegnap óta a kiállítás központja. Egy kos-kép ez, lehellet-szerű finomsággal elhelyezve a vásznan, aminőt csak Palliktól láttunk. Egyik főri palotából került eladásra a drága műredek, amelyet a nürnbergi muzeum óhajt megszerezni, de Solymosy csupa hazafiságból inkább Magyarországon szeretné értékesíteni, hogy ne kerüljön külföldre. A remek kép ára 9000 korona. Közönségünk, a mostoha viszonyok dacára, nemcsak látogatja a kiállítást, hanem vásárolja is a képeket. Két nap alatt 18 képnek került új gazdája Nagyváradon.

*** Lövöldöző polgáristák.** Tegnap délután a csillagvárosi iskolás gyerekek játszani gyűltek össze a Kommandáns-réten. Eleinte labdázta, majd másra fordították. A játékból csakhamar veszekedés lett, a veszekedésből pedig parázs kis verekedés. A gyerekek két pártra oszlottak s mindegyik párt teljes erejével rontott a másikra. Ütötték, verték, cibálták egymást. A nagy kavardás és tumultus közepette észre sem vették, amint az egyik gyerek elvette revolverét s Vajda József első osztályos polgáristát lábszáron lőtte. A golyó a gyerek térdekalácsába furdott s azt roncsolta össze. Szülei beszállították a közkórházba, ahol Fráter Imre dr kórházi főorvos bekötözte sebeit. Hogy ki volt a lövöldöző játszótárs, nem tudják. A nagy felfordulásban a többiek nem látták, a meglőtt Vajda József pedig nem emlékszik semmire. Megijedt és eszméletét veszítette. Az esetről jelentést tettek a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást, hogy ki lőtte meg Vajda Józsefet. Jellemző az eset egyes szülők gondatlanságára, hogy a gyereket lőfegyverrel engedik játszani.

FLEGMAN

női divat terme
kiváló szabásu
angol kosztümöt és francia
ruhát mérsékelt árakban
készít.

x **Ujhelyi Róza** nőikalap üzletét Rimanóczy-utca (Kolozsváry házba) Royal kávéházzal szembe helyezte át, hol eredeti párisi modellekből állandó választék áll a hölgyközönség rendelkezésére, mit olcsóbb boltbér mellett rendkívül jutányosan árúsít.

* **Kálvária-utca 20** számú új háznál egy földszinti utcai modern 4 szobás lakás november elsőre jutányos árban kiadó.

x **Értesítés.** Tisztelettel értesítjük a n. b. rendelőinket, hogy Hatvány és Szentmiklóssy szücsök beltagja, Hatvány hosszabb külföldi tanulmányutról haza érkezett. Szíves pártfogást kérünk Hatvány és Szentmiklóssy szücsök, Nagy Sándor-utca 1.

x **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* urinői- és papi szabókat. Meglehető olcsó árak, modern szabás, elsőrendű munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

x **Vörösbör!** Nyáron a legkellemesebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédés *csemegezőlő*; kitűnő peccsenye és pezsgőborok; *kőbányai* maláta és szalon sörök, **MERTZ NANDOR** csemegeüzletében, Körös-utca. Telefon: 448. sz.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Váradi Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a legrészesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelennek.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a **most megnyitott Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x **A városligeti kútháznál,** közvetlen az alagút mellett egy modern, télen is lakható három szobás szálló-lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó, vagy előnyös feltételek mellett a ház örök áron eladó. — Cim a kiadóhivatalban.

Szülők figyelmébe!

Legjobb gyermek cipők teljes fiu keletgyék legolcsóbban

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

* **A kocsitartó** közönség szíves figyelmét felhívjuk **ÜVEGES JÁNOS** kerékgyártó munkáira Bátorhy-u. 9 sz. **Jutányos árak.** Meghívásra azonnal megjelennek.

FIGYELEM! Óriási választékok iskola szerekben csak **Klein Vilmos és Társa** cégnél találhatunk u. m. író és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszíjak 30 fillértől, továbbá fiu és leány intézetbeli fehérneműk, iskolai lüster és cloth kötények, gyermek esernyők, fiu sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 2-50 fillértől. 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, galérok 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, Rákóczi-ut 18.

* **Ingtatlan eladás.** Nagytelek-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Tekintettel a rossz pénzviszonyokra** leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitz himzés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamonnál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Szöllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

* **Kossuth-utca 12. sz. ház emeletén** háromszobás utcai lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerőssel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán,** passagé-kapu mellett.

x **Az erdélyi kereskedelmi és autómobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja autómobilokban, pneumatikokban, valamint az összes autómobil-felszerelési és szükségleti cikkekben **Szilágyi Dezső-utca 6. szám** alatti (telefon 13-21.) telepén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages **Körház-utca 6. szám** alatt (telefon 13-52.) van, hol úgy a helyi, mint az átutazó autómobilok a legideálisabb garaget találják és egyúttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x **Iskola idényre** torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermek cipők 20-25 számig 2 korona, 26-28 számig 4 korona, 29-34 számig 5 korona. Fiu boks cipő 35-39 számig 7 korona, női chevrou vagy boks cipő 7 korona, férfi chevrou vagy boks cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve **Feketénél,** Szent-János-utca, Kispipa mellett.

* **Hölgyek kényelmére** bevezette a telefont, hogy a fürdő szezonra gyorsabban lehessen hölgyeinknek a megrendeléseket feladni a **Mille Juliette** fűző-teremnél Nagyvárad Színház-u. 4. Emke mellett. **Készít** legújabb divatu fűzőket, haskötőt, melltartót, egyenestartót stb. **Allandó nagy raktár fűzővédőkben.** Telefonszám 827.

x **Szabadkai női tambura zenekar a Korona kávéházban.** Ma és minden este a Korona kávéházban hangversenyez az országos hírvéneke örvendő szabadkai női tambura zenekar **Kurina Máttyás** karmester vezetésével egy elsőrangú erőkből összeállított tambura és énekkar, naponta változatos műsorral, a társulat magán és ének számokkal működik közre, a társulat tagjai: Szatmári Lilike, Balogh Mariska, Péchi Margi Szücs Annuska és Vég Micike énekesnők. Kezdeté este 8 órakor, szabad bemenet. Szíves pártfogást kér **Kurina Máttyás** karmester.

x **Őssi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Anyám, Édes Anyam!** Ide figyeljen azt mondta a tanító bácsi, hogy a legtöbb fiu és leány az iskolatászkákat, tolltartót és könyvszíjat a **Párizsi Bazárban** vásárolja, a Sas palotában a Szent László téren. Menjünk mi is oda, legalább gyönyörködöm a sok szép játék is ajándéktárgyakban.

Legszebb és legolcsóbb zománc táblák**Diósy Sománál**

Telefon 839.

Telefon 839.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglaltva szájpadiás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Váradi, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

A KOBRAK

CZIPÓRAKTÁRBAN

RÁKÓCZI-UT 3. SZ.

az összes férfi-, női és gyermek-cipők, valamint a mellékcikkek árusítása

jutányos ár

mellett megkezdődött.

Egy jó házból való fiatalulóul

felvétetik fizetéssel

Tátray Gusztáv

kézimunka üzletében

Rákóczi-ut 4.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fém-csiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

§ **Az esküdtzéki reform.** Balogh Jenő igazságügyminiszter már a képviselőházban is kejelelte, hogy az esküdtzéki intézményt reformálni kívánja a kormány. A reform előkészületi munkálatai most folynak az igazságügyminiszteriumban. Többek között az esküdtzék készülő reformja a jövőben megszüntetni kívánja az elnöki rezümét és ezenkívül az esküdttek nem a saját kebelükből, az esküdttek sorából választanak a maguk főnökét, hanem a mindenkor tárgyalás elnöke lesz az esküdttek főnöke és ő vonul az esküdttekkel vissza a verdikt meghozatalát megelőző titkos tanácskozásra.

§ **Ítélet a gyilkos famunkások ügyében.** Az esküdtzék tegnap tovább tárgyalta a gyilkos famunkások ügyét, Korn Lajos törvényszéki bíró elnöklete alatt tovább folyt a tanuk kihallgatása. Tegnap hangzottak el a vádbeszéd és védbeszéd, mely után az esküdttek meghozták verdiktjüket. A két elsőrendű vádlottat: *Mokán Kosztát* és *Dobse Tódort* 4-4 évi fegyházra, a másodrendű vádlottat pedig, *Krecz Krisztét* egy és fél évi fegyházra ítélte az esküdtzék. Mind a hármat erős felindulásban elkövetett halált okozó testi sértés vétségében mondták ki bűnösnek. Az ítélet jogerős.

TÁVIRÁTOK

Atrepülte a Földközi-tengert.

Páris, szept. 23.

Carros Loránd aviatikus átrepülte a Földközi-tengert. A 200 kilométeres utat a tenger felett 4 óra 45 perc alatt tette meg.

Terjed a kolera.

Máramarossziget, szept. 23.

Máramarosmegye két községében ismét újabb koleraesetek fordultak elő. Egy 16 éves leány és egy férfi halt meg és a vizsgálat megállapította az ázsiai kolerát.

Nagybecskerek, szept. 23.

Nagybecskereken Lunkert Pál iskolaszolga kolerában megbetegedett és meghalt.

VIGADÓ

mozgószínház

NAGYVÁRAD,

Fekete Sas-passage.

Szerdán és csütörtökön:

Dráma a villában

Modern társ. dráma 3 felvonásban.

A lókötő

dráma 2 felv.

A különös gyógymód
bohózat.

A sors szeszélye
dráma.

Csütörtökön kezdi meg
vendégszereplését

Varjas Antal

országos nevű dal és hegedű
művész. Csak néhány estén át.

Nagyszerű új műsorral.

Jegyek előre válthatók a tőzsdékben

Előadások: 6, fél 8 és 9 órakor.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	10.85
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.62
Októberi rozs	— — —	8.14
Szept. tengeri (1913)	— — —	8.76
Tengeri 1914 májusra	— — —	7.06
Októberi zab	— — —	7.66

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	824.—
Osztrák hitelrészvény	—	628.50
4%-os koronajáradék	—	81.40
Osztr. magy. államv.	—	701.50
Jelzálogbank	— — —	428.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	512.—
Hazai bank	— — —	285.—
Magyar bank	— — —	555.50
Keresk. bank	— — —	3735.—
Rimamurányi	— — —	702.50
Salgótarjáni kőszén	— — —	769.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1077.—
Közuti vasut	— — —	634.75
Városi villamos	— — —	359.—
Adria	— — —	585.—
Atlantika	— — —	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és kőfaragó telepe

Nagyvárad Rákóczi-u. 20.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi
Bank és Központi Takarékpénztár
R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes
pénztárszekrények (safes) bérbeadásra

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben létesített safe-deposit osztályunkban különféle nagyságu pénzszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelhet és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi
Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

MIFYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Ha nincs megelekedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepő önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel gyártott karmantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az alhoz való idomdarabokat, csömöszőit és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkö- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakaszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

Ügynökök

minden vidéken szentképek árusításával napi 10 koronát kereshetnek mellesken. Tőke szükségtelen. Csekély biztosíték a mintakollektióért megkivántatik.

Nők is jelentkezhetnek.

Ajánlati levélcim:

HÁZI PARI MŰINTÉZET

Rákosszentmihály.

Szolga Ferencz és Sándor

Rimanóczy-utca 9. sz.

Kárpitosok és diszitők.

Elősmert elsőrangú munka. Jutányos ár.

A jó bornak nem kell czéger

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kifűző saját termései borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **bonensek naponta felvételnek.**

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszert, pipereszappant, kozmeticeal, arc- és kézápolási, háztartási, hajápolási és általában mindenféle a kozmeticealába vágó cikkeit a legjobbjól a legjobbakat olesóbban a legolcsóbbnál akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik kiadásban most megjelent **«Illatszert és háztartási értesítőnk»** melyet ingyen és bérmentve küld: **«HEZ»** illatszert és háztartási cikkek szaküzlete, nagyban és kicsinyben B.-pest, VIII., Köfaragó-u. 7. sz.

8 koronáért

küldök 4 1/2 kiló (kb. 50 drb.) sajtolásnál kevésbé megsérült finom enyhe virágillatu **pipereszappant** rózsa, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jácmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva postautánvétellel: Auffenberg József Budapest, Rákosszentmihály.

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

Verseny tárgyalási hirdetés.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán a Nagyvárad város részére szükséges 40 drb. hirdetési tábla és 30 drb. henger alakú hirdetési oszlop szállítására f. évi október hó 16 ik napján d. e. 10 órakor a városház bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

Ajánlat úgy a hirdetési táblákra, mint a hirdetési oszlopokra nézve külön-külön, azonban csak az egész szükségletre tehető.

Ajánlatot csak írásban zárt ajánlat után lehet a fent kitett határidőig alulírott kezéhez beadni. Az ajánlatok magyar nyelven szerkesztve, ajánlattevő által aláírva és ivenként egy kor. bélyeggel elátva, lepecsételt borítékban adhatók be s a borítékban megjelölendő a munkálat melyre az ajánlat vonatkozik.

Bánatpénzül a hirdetési táblákra 400 kor. a hirdetési oszlopokra pedig az ajánlati végösszeg 5 % a teendő le a városi pénztárba készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban. Bánatpénzt az ajánlatához csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételéről szóló városi pénztár által kiállított nyugta, vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó.

Ajánlattevők tartoznak kijelenteni, hogy a különös és általános feltételeket, a terveket s jelen verseny tárgyalási hirdetést ismerik s azoknak magát aláveti.

Az ajánlatban javításnak, vagy vakarásnak lenni nem szabad.

Az ajánlatok között való szabad választási jogot tekintet nélkül az ajánlati egységárrakra, Nagyvárad városa magának tartja fenn.

A választási feltételek és rajzok alulírott hivatalos helyiségben a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1913. szept. 13-án.

Komlóssy József,
küld. elnök.

Mindenki muzsikálhat

Wagner «Hangszer-Király»

különlteges elsőrendű hangszereivel.
Budapest, József-körút 15. (Telefon.)

Varázshagedű, felszereléssel 6 korona.

Csodaréztrombita, erős rézből 6 korona.

Varázsfuvola, ajándékkal 4 korona.

Harmonika, tánc részére 10 korona.

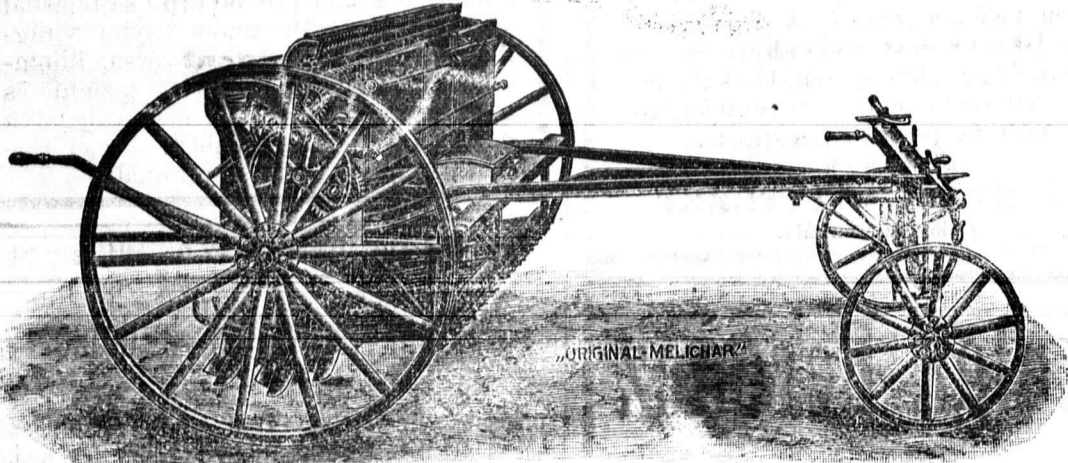
Óriási beszélőgép, kottákkal 40 korona.

Javítási szakmühelyek!

A milánói, párisi és londoni kiállításán aranyérem és érdemkereszttel kitüntetve.

Fényképes árjegyzék ingyen! Óvás! Ügyeljen a Wagner névre és a 15. házszámra.

Csak eredeti „MELICHAR” gyártmányu „IMPERATOR” műtrágyázóval

Óvakodjunk utáztatoktól!!

egyesített sorbavető- és sorbátrágyázó vetőgépet szerezzen be. Dicséretünk felesleges, mert a gazdák egyhangu elismerése és az eddig elhelyezett 65000 drb a legfényesebb bizonyíték. Ne vegyen addig sorbátrágyázó gépet, míg gazdátársait meg nem kérdezi, avagy „Melichar” gyártmány szerkezetét és előnyeit meg nem ismeri. Imperator géppel vetve 50 százaléknál több a műtrágyamegtakarítás és a termési eredmény is lényegesen nagyobb. Szerkezete egyszerű és teljesen megbízható.

Bächer Rudolf — Melichar Ferenc
biharmegyei főraktára:
Nagyvárad, Nagypiac-tér 10. szám
(Óváry-féle ház.)

Tüzijáték kiállítás

őzv. **Kádár János**-né
elsőrangú fűszer- és csemege kereskedésében.

a legelsőbbrendű különlegességek
előnyös bevásárlási forrása.

Kugler H. Gerbaud főraktára.

Telefon 85. sz.

Telefon 85. sz.

10.000 pár harisnya kerül eladásra!

alábbi olcsó árak mellett.

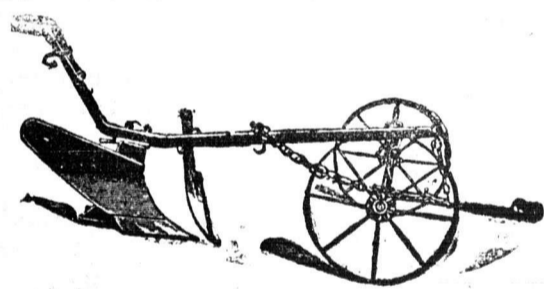
3 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón. Férfi ingek jó minőségben 1-94 kor., női ingek 1-94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikülök 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Artézikutfuró vállalat

Wessely és Biró

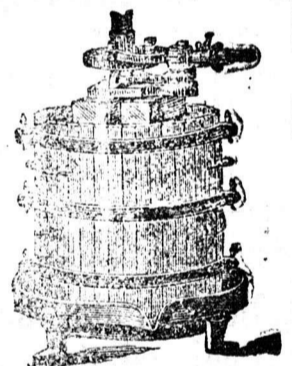
Nagvszalonta.

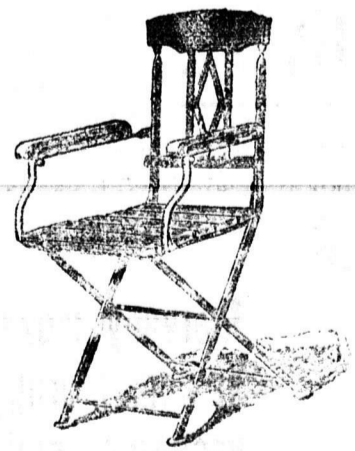
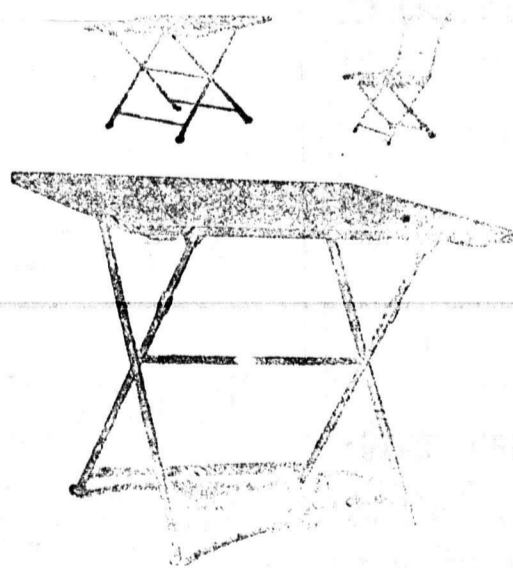
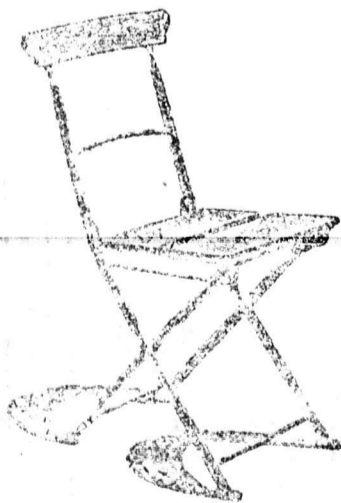
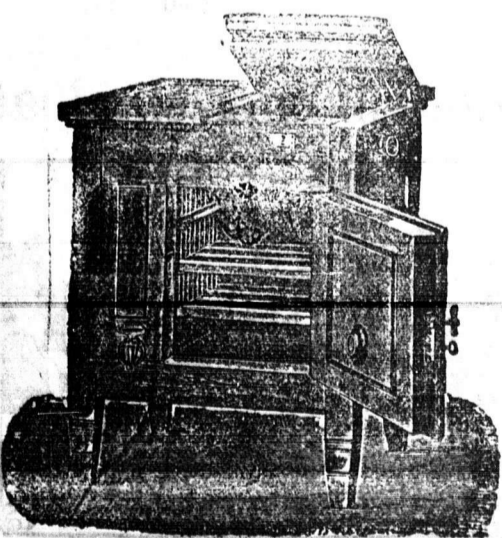
Ekék, vasboronák őszi szántásra

előnyös árban, készpénzfizetés mellett a GITYE-gyárban kaphatók.

Terménytisztító rosta aratási idényre gyári árban. Borprések, szőlőzúzók már most megrendelhetők jutányos árban présfelülnyomóval ezek mind készpénzfizetés esetén olcsó árban. Minden darab szavatossággal.

Gitye Demeter Fia gépgyára Nváradon. Templom-tér

LEGSEKRENYEK kerti vasbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz, **FAGYLALT-GÉPEK** és **FORMAK** asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek
vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.